

TALIA YONATAN-DAGAN	טליה יונתן-דגן
EYAL BRIK	איל בריק
LIORA HIRSHOREN	ליאורה הירשהורן
OREN MILDWORTH	אורן מילדוורת
EFRAT MUSAN-GOSHEN	אפרת מוסן-גושן
ORIT GOLDNER	אורית גולדנר
MOR AHARONOVICH	מור אהרונוביץ
KAREN NUDMAN LUBETKIN	קארן נודמן לובטקין
HELEN SHLANGER	הלן שלנגר
IRIS KOGAN	איריס קוגן

דף עדכון (2)

יולי 2018

לקוחות קבועים

משיכת כספים על ידי מעסיק מקופת גמל אישית לפיצויים או מרכיב פיצויים בקופת גמל לקיצבה

1. ביום 8.7.2018, פורסם חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 21), התשע"ח - 2018 ("התיקון").
2. התיקון, אשר הוגדר במהלך הדיון בועדת הכספים כ"פרוצדורלי" קובע את התנאים בהם יהיה רשאי מעסיק, בתום יחסי עבודה, למשוך את כספי פיצויי הפיטורים הצבורים בקופת גמל אישית לפיצויים או במרכיב הפיצויים בקופת גמל לקיצבה על שם עובדו.

הוראות התיקון

להלן, סקירה של הוראות התיקון:

3. בהתאם לתיקון, תיוותר על כנה ההוראה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), תשס"ה- 2005 ("חוק קופות גמל") לפיה מעסיק יהיה רשאי למשוך כספים שהפקיד בגין עובדו לפיצויי פיטורים בכפוף להוראות סעיפים 26 ו- 14 לחוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג- 1963 ("חוק פיצויי פיטורים") ואולם משיכה כאמור תיעשה רק אם יחסי העבודה בין הצדדים הסתיימו והתקיים אחד מאלה:

- 3.1 המעסיק המציא לחברה המנהלת בתוך ארבעה חודשים ממועד סיום יחסי העבודה ("התקופה למתן הודעה") פסק דין הצהרתי המאשר כי העובד סיים עבודתו בשורותיו בנסיבות שאינן מזכות בפיצויי פיטורים (כולם או חלקם) בהתאם לדין ולהסכמים שחלים ואלה שייכים למעסיק או שהוא זכאי לקבלם.

¹ ס"ח 2730, כ"ח בתמוז התשע"ח, בעמודים 731-730.

3.2. המעסיק המציא בתוך התקופה למתן הודעה, אסמכתא המעידה כי נקט בהליך משפטי לקבלת פסק דין הצהרתי בדבר זכאותו לכספי פיצויי הפיטורים או חלקם, או שנקט בהליך משפטי לשלילתם מכח סעיפים 16 או 17 לחוק פיצויי פיטורים, והתקבלה הכרעה סופית בהליך בדבר זכאותו של המעסיק לכספי הפיצויים אף לאחר התקופה למתן הודעה.

3.3. הומצאו לחברה המנהלת, בתוך התקופה למתן הודעה המסמכים הבאים:

3.3.1. הודעה מאת המעסיק בצירוף אסמכתא כי כספיי הפיצויים שהופקדו, או חלקם ניתנים להחזרה לידי המעסיק על פי דין או על פי הסכם העסקה.

3.3.2. הודעה מאת העמית, שנחתמה לאחר סיומם של יחסי העבודה, כי כספי הפיצויים או חלקם, ניתנים להחזרה למעסיק.

4. ככל ולא הומצא לחברה המנהלת, בתקופה למתן הודעה, מסמך מהמסמכים שלעיל, ומשך העמית את כספי הפיצויים, לא תהיה למעסיק טענה כלפי החברה המנהלת בשל תשלום הכספים לעובד.

5. משיכה של המעסיק תתאפשר גם אם הומצא פסק דין הצהרתי לאחר התקופה למתן הודעה ובלבד שהעובד לא משך את כספי הפיצויים עד למועד המצאת המסמכים על ידי המעסיק.

6. "ברגע האחרון" נכנס לתיקון גם סעיף "שמירת דינים" בו נקבע כי אין בתיקון כדי לגרוע מהוראות כל דין, הסכם קיבוצי או הסכם אחר.

7. תחילתו של החוק מיום פירסומו והוא יחול גם על יחסי עבודה שהסתיימו ערב תחילתו ואז תימנה התקופה למתן הודעה מיום תחילתו של החוק.

תובנות

להלן, על קצה המזלג, מספר תובנות מיידידות העולות מהתיקון:

8. "נוהל השבת כספי פיצויים" כפי שהיה נהוג בקופות הגמל השונות וכפי המוכר למעסיקים, בטל.

9. בהתאם להוראות התיקון, מקום שבו סבור מעסיק, בתום יחסי עובד מעסיק כי הוא זכאי להשבת פיצויי פיטורים שהופקדו על ידו בשל עובדו לקופת גמל, עליו לפעול באחת מהדרכים המפורטות בסעיף 3 לעיל, וזאת בתוך ארבע חודשים מתום יחסי עובד - מעסיק.

10. כך גם, מעסיק הסבור כי יש לשלול את זכותו של העובד לתשלום פיצויים פיטורים מכח סעיפים 16 או 17 לחוק פיצויי פיטורים, חייב ליזום הליך משפטי לשם קבלת הצהרה על זכותו לעשות כן.

11. הסכמת העובד להשבת כספי פיצויי הפיטורים למעסיק, חייבת להיחתם **לאחר** סיומם של יחסי עובד – מעסיק וקופת הגמל לא תפעל בהתאם למסמך כאמור שנחתם קודם לסיום יחסי עובד – מעסיק. נציין בהקשר זה כי מדיוני ועדת הכספים שהתקיימו בענין נראה כי הנחת המוצא הינה כי עובד שהתחייב כאמור במסגרת מסמך שנחתם בעת תחילת יחסי העבודה, יהיה מספיק הגון כדי לחתום על מסמך כאמור גם בסופם, הנחה שנכונותה מוטלת בספק.

12. החוק חל גם על יחסי עובד מעסיק שהסתיימו קודם לתחילתו, ומעסיק הסבור כי הוא זכאי לקבל בחזרה את כספי פיצויי הפיטורים שהפקיד עבור עובד, נדרש לפעול בהתאם לאמור בסעיף 3 לעיל בתוך ארבעה חודשים ממועד פירסומו של החוק.

13. יובהר, כי אין בחוק כדי לגרוע מזכותו המהותית של מעסיק שלא פעל במסגרת התקופה המנויה בחוק, לדרוש את השבת כספי הפיצויים מהעובד, אף אם הלה כבר משך אותם מקופת הגמל.

בשולי הדברים

14. יצוין כי נוסח התיקון שהתקבל, ואשר יועד להוות נדבך משלים לתיקון "משמעותי" יותר בחוק פיצויי פיטורים, שונה מנוסח התיקון שהוצע בהצעת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות 2017 ו-2018), התשע"ז – 2016 ("הצעת חוק ההתייעלות").

15. בהצעת חוק ההתייעלות נכללה הצעה לתיקון חוק פיצויי פיטורים לפיה כספי הפיצויים אשר הופקדו לקופת גמל לקצבה בעד העובד, יהיו שייכים לעובד, והמעסיק לא יהיה רשאי למשוך אותם חזרה, אלא במקרים שבהם נשללה זכאותו של העובד לפיצויי פיטורים לפי סעיפים 16 או 17 לחוק פיצויי פיטורים, וכי כספים אלה יבואו במקום פיצויי פיטורים.

16. בהתאם כללה הצעת חוק ההתייעלות נוסח לתיקון חוק קופות גמל ולפיו מעסיק יהיה זכאי למשוך את כספי הפיצויים כאמור, רק אם התקיימו נסיבות המצדיקות שלילת זכותו לפיצויים לפי סעיפים 16 או 17 לחוק פיצויי פיטורים ובלבד שלא יאוחר מתום שלושה חודשים ממועד סיום יחסי העבודה מסר המעסיק לקופת הגמל הודעה בדבר קיומו של הליך לקביעת קיומן של נסיבות המצדיקות שלילת פיצויי פיטורים, כולם או חלקם, וצירף אסמכתא לכך.

17. דא עקא שההצעה לתיקון חוק פיצויי פיטורים לא התקבלה ובהתאם שונה נוסח התיקון בחוק קופות גמל כך שבסופו של יום התקבל תיקון "מינורי" יותר "ופרוצדורלי" כהגדרתו על ידי יוזמיו, אשר לכאורה מכוון להיבטים "הטכניים" שבמשיכת כספי פיצויי פיטורים על ידי מעסיק וקציבת זמן שבו יוכל המעסיק לפעול לשם השבת כספיי הפיצויים.

18. עם זאת, לטעמנו, יש בתיקון משום צמצום, למעשה (אף אם לכאורה לא להלכה) של האפשרות הקיימת כיום, להשבת כספי פיצויי פיטורים למעסיק בנסיבות בהן העובד אינו זכאי לפיצויי פיטורים.

מטבע הדברים יובהר כי האמור אינו מיועד להחליף ייעוץ פרטני בשים לב לנסיבות וכתמיד, אנו עומדים לרשותכם במתן הבהרות והסברים נוספים ככל שנתבקש.

בברכה,

יונתן- בריק ושות'
עורכי - דין